

[Indenrigsministeren.]

Netop det at udnytte civilforsvaret endnu mere i fredstid er også noget, der ligger mig meget på sinde, og noget, som udvalget også skal se på. Jeg har selv aftjent min værnepligt i civilforsvaret og kender lidt til det, selv om det er år tilbage. Hr. Voigt taler om, at man kunne tilkalde civilforsvarskasernen i Middelfart. Jeg kender ikke den konkrete situation, men det kunne dog godt være, at civilforsvarskasernen ikke var parat til at rykke ud så hurtigt som et andet korps, enten det så var et kommunalt eller det var De Danske Redningskorps.

Må jeg i øvrigt sige, at de konkrete oplysninger, som hr. Voigt har om den — forstår jeg — meget dårlige ordning i Odense, vil vi da meget gerne have til indenrigsministeriet og justitsministeriet, det vil vi da meget gerne se på. Jeg tvivler på, at den er så grel, som hr. Voigt har beskrevet den.

Ordføreren for forslagsstillerne (Voigt) (FP):

Jeg må sige til indenrigsministeren, at det glæder mig i hvert fald med hensyn til det sidste, han nævnte, at han vil se på forholdene i Odense. Det spurgte jeg den tidligere justitsminister, fru Nathalie Lind, om, og der er ikke sket noget endnu.

Når jeg siger, at jeg havde håbet på en velvillig modtagelse, så var det, fordi jeg håbede, jeg kunne sige, at forslaget skulle gå direkte til anden og sidste behandling uden udvalgsbehandling, idet forslaget jo tilsigtede, at det skulle være regeringen, der skulle fremsætte lovforslaget. Jeg mener ikke, man kan sige, at vi dermed havde spildt folketingets tid. Det var netop med den begrundelse, at der ligger mange ting på bordet.

Jeg må lige rette indenrigsministeren, når han selv nævner situationen med CF-kasernen i Middelfart. Det undrer mig egentlig, at indenrigsministeren ikke er bekendt med sagen, for når han har været værnepligtig ved CF-kasernen, så får han sikkert også deres blad, Civilforsvarsbladet, og dér har jeg da læst, at de menige har udtalt, at de kunne have været fremme på stedet 20 minutter før og have lagt en slangevej ud på 600 m, inden sprøjten fra Odense i det hele taget var nået frem. Det forbavser mig egentlig, at indenrigsministeren ikke læser bladet fra sin egen organisation.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Nu er det jo begrænset, hvor mange artikler man kan læse, men hr. Voigt ved godt, at som civilforsvaret er opbygget i dag, er det en supplerende hjælp og ikke en første hjælp; det er jo det særlige katastrofemateriel, som civilforsvaret råder over, der kan sættes ind, hvor der er særlig mulighed for at hjælpe. I øvrigt sagde jeg, og det hørte hr. Voigt måske, at jeg er i høj grad interesseret i, at civilforsvaret også i fredstid udnyttes endnu mere; det er i hvert fald det, der kan være det positive af denne lille korte ordveksling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om vejledende folkeafstemninger om kommunale anliggender [af Kjørulff-Schmidt m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. XL. Fremsat 2/4 75).

Forslaget sættes til forhandling.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

De seneste års debat om kommunale forhold har helt tydelig afsløret en stigende interesse for indretningen af kommunestyret, og jeg finder det som minister for kommunerne meget glædeligt, at det ikke alene er i kommunalpolitikernes snævre kreds, denne interesse gør sig gældende, men også i vide kredse uden egentlig tilknytning til kommunalpolitik i snævrere forstand. Det emne, interessen især har samlet sig om, er spørgsmålet om, hvorledes man dels forbedrer kommunikationen borgere og kommunen imellem, dels tilvejebringer muligheder

[Indenrigsministeren.]
for i videre omfang at inddrage befolkningen i de kommunale beslutninger.

Mange kommuner har allerede i praksis taget initiativ til at imødekomme befolkningens ønske om en forbedret kommunikation gennem etablering af ordninger med spørgetid, debatmøder, udsendelse af spørgeskemaer, nedsættelse af rådgivende udvalg vedrørende specielle forhold og meget andet.

Også her i folketinget har vi set en del forslag til forbedring af kommunestyret, der alle sigter mod at skabe de bedst mulige betingelser for en demokratisering af beslutningsprocesserne og for borgernes engagement i bestyrelsen af de kommunale anliggender.

Også det nu foreliggende forslag til folketingsbeslutning om vejledende folkeafstemninger om kommunale anliggender har udgangspunkt i synspunkter af den art, jeg lige har nævnt. Jeg kan derfor erklære mig enig i den målsætning, der ligger bag forslaget, hvorimod jeg slet ikke føler mig overbevist om, at den foreslåede løsning på tilfredsstillende vis vil føre frem til det mål, som vi stort set alle er enige om. Det er næppe så problemløst, som den almindelige debat synes at antyde, at anviser veje til opnåelse af det, man lidt slagordsagtigt kalder nærdemokrati. Bl. a. på denne baggrund fremsatte socialdemokratiet i foråret 1974 et forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til at gennemgå den kommunale styrelseslov med henblik på forbedringer, særlig omkring offentlighed, styring og borgernes deltagelse heri.

Dette forslag blev imidlertid ikke færdigbehandlet i folketingssamlingen 1973-74 og bortfaldt derfor ved samlingens udløb. Da eventuelle lovændringer gerne skulle kunne træde i kraft i forbindelse med næste kommunevalg i 1978, har regeringen i stedet for en bredt sammensat kommission, der jo har ord for at være langsomt arbejdende, besluttet at nedsætte en snæver arbejdsgruppe af sagkyndige, der bl. a. vil få til opgave at redegøre for foranstaltninger, som kan være egnede til at delagtiggøre borgerne i kommunens styrelse.

Det er regeringens tanke, at redegørelsen bør kunne danne grundlag for en offentlig debat om spørgsmålet, og arbejdsgruppen

vil derfor blive bedt om at anføre de synspunkter, der taler for og imod de enkelte muligheders anvendelse i de forskellige dele af den kommunale virksomhed.

Jeg finder det på denne baggrund mest hensigtsmæssigt, om vi udskyder den endelige stillingtagen til spørgsmålet om gennemførelse af lovregler om folkeafstemninger om kommunale anliggender og disse reglers nærmere indhold, indtil arbejdsgruppen har haft lejlighed til at redegøre for de fordele og ulemper, der vil være forbundet dermed. Jeg er selvsagt rede til at diskutere de problemer, en lovgivning som den foreslåede kan give anledning til, men det er som sagt min opfattelse, at vi bør vente med at træffe endelig beslutning om spørgsmålet.

Den kommunale styrelseslov indeholder ikke bestemmelser, der regulerer adgangen til at foranstalte afstemninger blandt kommunens beboere. Det har imidlertid altid været antaget, at en kommunalbestyrelses flertal har kunnet indhente en vejledende tilkendegivelse fra vælgerne i form af en kommuneafstemning. Kommunalbestyrelsens adgang til at lade sig vejlede af en afstemning blandt vælgerne er dog begrænset til alene at angå spørgsmål om gennemførelse af foranstaltninger over for kommunens beboere. Kommunalbestyrelsen vil derfor ikke kunne foranstalte afstemninger om beslutninger, der indebærer udøvelsen af almindelig forvaltningskompetence, således som det f. eks. er tilfældet med de beføjelser, der er tillagt kommunalbestyrelsen inden for bygningslovgivningen.

Som praksis er i dag, kan kommunalbestyrelsen heller ikke sætte spørgsmål om foranstaltninger, som kommunen efter lovgivningen har pligt til at gennemføre, under folkeafstemning. Jeg er helt klar over, at det ikke er beslutninger af den karakter, jeg lige har nævnt, som forslagsstillerne har i tankerne, når de foreslår, at der åbnes adgang til at begære folkeafstemninger om kommunale anliggender, hvis et mindretal i kommunalbestyrelsen ønsker det, eller hvis borgere ønsker det, med tilslutning fra kommunalbestyrelsen. De nævnte eksempler illustrerer imidlertid, at gennemførelsen af kommuneafstemninger ikke er helt problemløst, og at det er nødvendigt i tilfælde af

[Indenrigsministeren.]

lovgivning herom nøje at præcisere, hvilke kategorier af beslutninger der bør kunne underkastes afstemning blandt kommunens beboere.

I de bemærkninger, der ledsager forslaget, er det fremhævet, at en besluttende myndighed skal ligge hos kommunalbestyrelsen, og den opfattelse kan jeg fuldt ud tilslutte mig, for det er jo tilfældet. Jeg tror imidlertid nok, man må erkende, at det efter en demokratisk ideologi vil være urimeligt kun at tillægge resultatet af en kommuneafstemning rådgivende betydning. Man må være indstillet på, at i det omfang der appelleres til vælgerne tilkendegivelse, er denne, om end ikke retligt, så dog politisk bindende for kommunalbestyrelsen.

Jeg er derfor, for at sige det meget mildt, betænkelig ved en ordning, der i praksis gør det muligt for et beskedent mindretal i kommunalbestyrelsen eller blandt vælgere i kommunen at fratage kommunalbestyrelsen dens ret og pligt til at træffe selvstændige beslutninger. Man må i den forbindelse huske på, at kommunalbestyrelsen er undergivet en almindelig forpligtelse til at administrere de kommunale anliggender under skyldig hensyn til alle grupper i kommunen og alle dele af kommunen, og kommunalbestyrelsen må således træffe de enkelte beslutninger som led i en større sammenhæng, hvilket vælgerne normalt ikke har mulighed for, når de giver deres mening til kende i afstemningen om en konkret sag.

Jeg har nævnt enkelte af de problemer og betænkeligheder, der vil være forbundet med gennemførelse af en lovgivning efter de retningslinjer, der er nedfældet i forslaget. Der er efter min opfattelse flere, som jeg kunne nævne, men som jeg tidligere har sagt, finder jeg det rigtigst, om vi venter med at diskutere de nærmere enkeltheder, til vi kender arbejdsgruppens udredning af problemerne. Den kommer så betids, at hvis man skal lave lovgivningen om, så kan det ske i forbindelse med kommunevalget den 1. april 1978. Til den tid, og når udvalgets redegørelse foreligger, har vi et velegnet grundlag for en både saglig og en fordomsfri diskussion, som jeg for mit vedkommende gerne ser hen til, og ikke sporadiske forsøg på at indføre noget, som alligevel ikke kan klare problemerne.

Ove Hansen (S):

Jeg synes, det var klogt, om man fulgte henstillingen fra indenrigsministeren, at man afventede arbejdsudvalgets undersøgelse af disse problemer, som rejses i dette forslag til folketingsbeslutning, og dermed trak forslaget tilbage.

Det er min opfattelse, at man i kommunale råd er interesseret i endda i særlig grad at informere byens beboere om de problemer, man arbejder med.

Det sker igennem pressen, og det sker på anden måde. Enhver kommunalbestyrelse, enhver borgmester er interesseret i, at hans folk i byen får underretning om det, der sker på rådhuset.

Forslaget til folketingsbeslutning går ud på, at man skal foretage folkeafstemninger, der skal være vejledende. Jeg tror, man skal være noget varsom med sådan at lade vælgerne ret ofte gå til urnerne og stemme, oven i købet når afstemningen kun skal være vejledende. Det vil ikke være godt i en kommunalbestyrelse, hvis man foretog en afstemning, som viste, at et stort flertal ønskede én løsning, mens kommunalbestyrelsen tog det modsatte standpunkt.

Det forbyr mig noget, at forslagsstillerne nu ønsker en særlig magt og indflydelse til et mindretal. Jeg forstår på forslagsstillerne, at bare ét medlem i en kommunalbestyrelse ønsker, at en vejledende afstemning skal finde sted blandt vælgerne, så skal den finde sted. Det vil jeg være meget betænkelig ved. Jeg vil meget gerne høre vælgerne røst og også gerne som kommunalmand rette mig efter den, men der kan jo også være vælger, der har særlig grundejerinteresser, interesser, der måske mere behager én selv end helheden. Også det skal med i overvejelserne.

Jeg har ikke noget imod, at vi ser på forslaget, men jeg synes, det var klogt, som indenrigsministeren sagde, at afvente arbejdet i det udvalg, der er nedsat, inden vi tager endelig stilling.

Jacob Sørensen (V):

Sigtet med dette forslag må jo være bl. a. at skaffe bedre kommunikation, bedre forståelse osv. mellem kommunens borgere og byrådet, og så langt kan vi fra venstre være enige med forslagsstillerne. Det er også vort ønske at gøre kløften mellem byrådet og

[Jacob Sørensen.]

borgerne så lille og smal som muligt, og det mener jeg vi kan opnå på mange forskellige måder.

Jeg er som ministeren og som hr. Ove Hansen noget skeptisk over for, om dette, at man giver ret til at kræve en folkeafstemning, er den rigtige vej.

Sagen er jo den, at hvis man går ind for folkeafstemning i en lang række tilfælde, uden at det kommer til at blive gældende, idet der her jo kun er tale om en vejledende afstemning, som kan kræves af et lille mindretal, eventuelt et lille antal vælgere, så kan vi godt derved bevæge os ud i noget, der er u hensigtsmæssigt, og som vil virke forkert. Det må være en regel, at man kan appellere til folks indsats i forbindelse med en afstemning, idet et flertal kan bestemme, at man ønsker en vejledende afstemning, men hvis det skal gøres ofte, og hvis det skal kunne kræves af et mindretal, så mener jeg nu alligevel, at vi vil ødelægge ideen i folkeafstemninger, hvis vi ikke efterkommer resultatet. Og efterkomme resultatet kan man selvfølgelig, men man kan ikke pålægge et flertal i et byråd, som har det egentlige ansvar, at skulle rette sig efter en vejledende afstemning. Alene heri ligger der en konflikt mellem det ønskelige og det, der kan opnås, tror jeg.

Endelig er der det at sige, at ordningen vil være meget svær at bringe til verden, fordi der kun er en lille del af forslagene, hvorom det kunne være rimeligt at foretage en afstemning. Sagen er nemlig den, at en meget væsentlig del af et byråds beslutninger går ud på at dele sol og vind lige mellem områder eller beboere i kommunen, f. eks. spørgsmålet om forsyning med institutioner af forskellig karakter rundt omkring i kommunen. Det kan man naturligvis ikke bringe til en afstemning, som skal have betydning. Det er en rimelighedsbetragtning, som det ansvarlige byråd til enhver tid må vurdere.

Hvis der er tale om en ting, som der kun skal være én af i kommunen, så er hele kommunen naturligvis fælles om det, men så må man altså også give borgerne klar besked om, hvad konsekvensen af afstemningen er. Hvad er alternativet til det forslag, som byrådet eller flertallet i byrådet arbejder med? Det vil sige, at der skal en kolossal informationstjeneste til, for at man med

rimelighed kan overlade en sådan sag til en afstemning, som skal følges — og vi må stadig væk forudsætte, at hvis ikke man vil gøre det i videst muligt omfang, så kommer vi ud i noget forkert.

Vi er sådan set enige om, at vi vil medvirke til at forbedre forholdet mellem byråd og borger og i øvrigt også mellem amtskommunernes bestyrelse og borgerne, men vi er skeptiske over for det foreliggende forslag. Vi er villige til at drøfte det i et udvalg, men jeg er enig med ministeren i, at når vi har et udvalg siddende og arbejde med sagen, var det måske lige så hensigtsmæssigt, at vi afventede resultatet dér.

Jytte Røge (FP):

Hvis vi går en 25-30 år tilbage i tiden — det var dengang postbudet kom 2-3 gange om dagen og morgenmælken stod foran døren — da havde vi det, vi i dag kalder for det nære samfund. Kommunen var ikke større, end man kunne overskue den. Man kendte dem, der betød noget i byen, og borgmesteren kunne man træffe på gaden, hvor han stod og talte med borgerne. Man betalte sin skat, sædvanligvis uden større glæde, men den slugte dog højst ca. en fjerdedel af indtægten. Betalte man meget i skat det ene år, ja, så kunne man til gengæld glæde sig til næste år, for da kom man næsten ikke til at betale noget, idet betalte indkomstskatter kunne trækkes fra på selvangivelsen. Desuden havde man den trøst, at man kun betalte skat 8 gange årligt.

Jeg tror faktisk ikke, at borgerne dengang gik så højt op i, hvad skattekroneerne egentlig gik til. Man havde tillid til sin borgmester og kommunalbestyrelse og regnede som en selvfølge med, at disse forvaltede borgernes skattekrone til nødvendige og fornuftige formål.

Efterhånden steg skatterne, først langsomt i slutningen af 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne, siden med voldsom fart, idet man først afskaffede skattefradragsretten for derefter at indføre kildeskatten. Samtidig fandt en voldsom vækst sted i den offentlige sektor. Der blev bygget store, flotte centralskoler, der lå temmelig ucentralt, så børnene måtte transporteres i skolebusser. Der blev bygget fine biblioteker med diverse foredragssale, så også kulturen kunne nyde fremme.

[Jytte Røge.]

Man kunne også låne grammofonplader, og der blev indrettet et særligt rum, hvor man kunne sidde og høre dem. At så pladerne ikke holdt ret længe og grammofonlæggene blev ødelagt som f. eks. på Helsingørs nye bibliotek, ja, det var der jo ikke noget at gøre ved, så måtte man bare anskaffe noget nyt. Der blev bygget daginstitutioner, svømmehaller, sportsanlæg og motorveje. Men alt dette kostede penge, og skatterne steg enormt.

Efter kommunesammenlægningen 1970, hvor de 1.360 kommuner blev reduceret til 277, måtte der naturligvis også bygges nye råduse. Nu var det i hvert fald slut med at tale med borgmesteren på gaden, for han sidder begravet i papir på sit fine kontor og har helt mistet kontakten med borgerne.

Derfor har vi i de senere år oplevet, at kommunalbestyrelser og amtsråd — folketinget er såmænd ingen undtagelse — har arbejdet med og gennemført projekter, der måske ville være blevet nedstemt, dersom man havde afholdt lokale folkeafstemninger. Med de høje skatter, vi i dag betaler, er borgerne i høj grad interesseret i, hvad deres skatte kroner bliver brugt til. Mente en kommunalbestyrelse, at der burde bygges et nyt idrætsanlæg, en offentlig bygning eller en ny skole i kommunerne, havde man i langt højere grad, end tilfældet er nu, taget borgerne med på råd — vel at mærke inden man havde taget den endelige beslutning.

Jeg kan her nævne et eksempel fra Farum, hvor kommunalbestyrelsen havde vedtaget opførelsen af et storcenter, som borgerne aldeles ikke ønskede. På trods af at entreprenørfirmaet faktisk var gået i gang, afholdt man en lokal folkeafstemning, som klart viste et stort flertal imod centerets opførelse. Kommunalbestyrelsen måtte tage det af bordet og betale erstatning til entreprenørfirmaet.

For øjeblikket er der en del vejprojekter til debat i Frederiksborg amt. Her var der 500-600 til et borgermøde i Birkerød, hvor flertallet af de mere end 30 talere pegede på en anden løsning end den, det udvalg, som amtet havde nedsat, var kommet frem til. Det samme er tilfældet i Hørsholm, og i Allerød har man i to omgange samlet flere tusinde underskrifter mod en vejføring, der berører den smukke Ravnsholt Skov og Tokkekøb

Hegn. I alle tre tilfælde kunne en lokal folkeafstemning have været vejledende for kommunalbestyrelser og amtsråd. I øjeblikket ved man faktisk ikke, hvad man skal gøre.

Som et sidste eksempel kan jeg nævne en sag fra Skærbæk i Sønderjylland. Her har kommunen planer om at bygge et nyt rådhus til 4,5 mill. kr. 3 medlemmer af kommunalbestyrelsen prøvede at få spørgsmålet om rådhusbyggeriet ud til beboerafstemning, men det blev forhindret af de 14 øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmer. En kreds af kommunens beboere tog derefter initiativet til en underskriftindsamling, og af kommunens 3.673 vælgere tilkendegav 1.281 med deres underskrift, at de var imod det planlagte rådhus, kun 13 var for. Man har ræsonneret som så, at det offentlige i en anspændt økonomisk situation ikke bør gældsætte kommunens beboere yderligere.

Dette fører naturligvis tanken hen på, om de folkevalgte totalt mister jordforbindelsen, når de først får sat sig i de højryggede stole. Det er da vælgerne, der har bedt netop disse personer om at varetage deres interesser og ønsker. Så lad os ikke glemme, hvorfor vi er blevet valgt.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre er positiv over for tanken om, at det ved lov bør bestemmes, at det for et mindretal i en kommunalbestyrelse eller et mindretal af vælgere skal være muligt at forlange en vejledende folkeafstemning om kommunale anliggender.

Men i anledning af den foregående talers udtalelser her vil jeg dog sige, at vi ikke går ind for det forslag for at forsøge at få stoppet en udvikling, som i øvrigt er positiv. Forslaget ligger nær det radikale venstres kommunalpolitiske program fra 1973, men det betyder ikke, at vi ikke er klar over de betydelige problemer, der er forbundet med spørgsmålet, og som også venstres og socialdemokratiets ordførere har været inde på.

Muligheden for at forsinke væsentlige afgørelser og de økonomiske, administrative og praktiske problemer i forbindelse med folkeafstemninger er ikke uvæsentlige. Men jeg ville aldrig finde på at bruge det argument, at en vejledende folkeafstemning vil kræve en stor information, som et argument imod. Tværtimod, det måtte være en oplagt

[Aase Olesen.]

lejlighed til at få informeret borgerne om disse problemer, som man ønsker de skal tage stilling til.

Vi mener ikke, at man kan praktisere det lokale demokrati, uden at det skal koste noget. Derfor kan jeg altså ikke dele venstres og socialdemokratiets ordførers store skepsis. Vi vil i udvalget gerne se nøjere på de betingelser, som skal være opfyldt, for at vejledende folkeafstemninger kan sættes i værk. Det er jo ret kostbare foranstaltninger, og jeg kan da notere mig her, at fremskridtspartiet også af og til fremsætter forslag, der koster både administration og penge.

Vi kunne måske også i forbindelse med det arbejde, jeg forstår indenrigsministeren ser hen til som resultat af udvalgsbetænkningen, overveje, om der findes andre og billigere former end egentlige vejledende folkeafstemninger. Jeg tænker her på sådan noget som tvungne høringer, når en bestemt andel af en kommunalbestyrelse og en bestemt procentdel af vælgerne fremsætter ønske om det. Det er en betydelig mere overkommelig sag.

Hagen Hagensen (KF):

Der er blevet sagt meget om dette forslag allerede, og det, der går igennem det, må vel være, at vi alle sammen ønsker at styrke det kommunale selvstyre, og vi ønsker også, at der skal være så nær forbindelse som muligt mellem borgerne og dem, borgerne har valgt til at lede deres kommune.

Jeg tror til gengæld, at kommunerne i meget høj grad har mange, mange regelsæt, de skal rette sig efter, og jeg er derfor ikke sikker på, at det vil være nogen god idé at lovfæste adgangen til under bestemte forudsætninger at kræve en vejledende folkeafstemning, som i øvrigt meget nemt vil føre til, at det, der vedtages ved afstemningen, faktisk bliver bestemmende for kommunalbestyrelsen.

Der er mange, mange ting, der sikkert ikke kan komme ind i overvejelserne, når man skal have en sådan vejledende folkeafstemning, der må gå ud på at sige ja eller nej til noget. Jeg tror derfor, det vil være meget klogt, om man venter med at tage stilling til, hvordan nærdemokratiet skal

bygges ud, til man får resultatet fra den arbejdsgruppe, der, som indenrigsministeren nævnte, arbejder med tingene.

Jeg vil godt have lov til at sige, at der er jo ikke noget i vejen for, at kommunerne nu kan høre deres borgere f. eks. ved at lægge spørgsmål ud til kommuneafstemninger eller ved på anden måde at få vejledende tilkendegivelser om dette eller hint.

De tider er vel egentlig forbi, som fru Jytte Røge talte om. Det var et nydeligt stemningsbillede, der blev givet af, hvor de nu forholdene var for 20-30 år tilbage, hvor den kommunale skat var den største byrde. Det var jo først efter den anden verdenskrig, at det vendte. Jeg vil da sige i den forbindelse, at siden da er der jo sket det, at hvert fjerde år har borgere i alle landets kommuner valgt dem, de ville have til at lede og styre kommunen i de kommende 4 år, så det er jo gået sådan nogenlunde alligevel. Jeg tror såmænd ikke, at der er det helt store behov for alle disse ting, og navnlig da ikke for at lovfæste dem.

Borgerne vil gerne vide, hvad deres skattekrone bruges til. De vil også gerne vide, at de ikke gives ud til noget, der er overflødigt, og man har jo valgt folk til at lede byen eller til at stå i spidsen for kommunen for en 4 års periode. Duer det ikke, så er adgangen til at vælte dem så uhyre nem, når perioden er gået til ende. Jeg tror, det kunne være meget, meget morsomt at føre stemningsbilledet tilbage endnu flere hundrede år, hvor alting afgjordes af bymændene på bytinget siddende rundt omkring på stenene. Sådan gør vi det ikke mere. Derfor er det nok ikke så helt på sin plads, det, der kommer frem her.

Kristine Helberg (SF):

Fra SF's side må vi se med stor sympati på selve den grundtanke, der ligger bag fremskridtspartiets forslag her. Det er ganske givet meget forkasteligt, at afstanden mellem de valgte repræsentanter og dem, der har valgt dem, er så stor, som den er for tiden, netop på kommuneplan og i og for sig også på mange andre områder. Det ville være meget nyttigt, hvis man i langt højere grad, end tilfældet er, kunne lade borgerne selv træffe beslutning eller give deres mening til kende ved enten besluttende eller vejledende afstemninger.

[Kristine Helthberg.]

Jeg kan nok undre mig noget over, at man kun taler om vejledende, men ikke om besluttende afstemninger i forslaget. Det må dog være meningen, hvis man overhovedet laver sådan nogle folkeafstemninger lokalt, at de dog for borgerne skal have den betydning, at de virkelig er med til at træffe dispositioner. Jeg vil i øvrigt også gerne se den kommunalbestyrelse, der vil sidde sådan en henstilling fra borgerne overhørig.

En anden ting er, at det foreliggende forslag forekommer mig at være meget letsindigt. Med de meget løse bemærkninger og den meget løse ordlyd, der her er tale om, kan man jo tænke sig, at alt, hvad der hedder udbygning af det, der skal ske i en kommune, nemt kan blive standset af nogle vrangvillige mennesker, enten en enkelt, skal vi sige kværuleant i kommunalbestyrelsen eller nogle ganske få borgere i den pågældende kommune. Det må være et meget stort arbejde at afveje, hvordan man kan kombinere en rimelig måde at styre et område på med den grad af selvstyre, som vi er helt med på at man bør give borgerne.

Jeg afventer derfor med stor spænding resultatet af det arbejde, den af ministeren omtalte arbejdsgruppe er i gang med. Det forekommer mig, at det er et meget, meget væsentligt arbejde, og at det er et arbejde, som måske kan medføre en betydelig udbygning af demokratiet i landet.

På det grundlag, der her er tale om, synes jeg, det er meget vanskeligt at opbygge et rimeligt lovforslag, som ikke vil virke noget i retning af det, man kender fra USA, hvor man jo har områder, hvor udviklingen, skolebyggeriet og meget andet, simpelt hen går i stå, fordi en masse ting bliver lagt ud til folkeafstemning, uden at befolkningen i virkeligheden har grundlaget i orden til at overkue konsekvenserne af, at man bliver grebet et øjeblik af spareiver eller fedtethed.

For at kunne tage stilling til forslaget vil jeg have lov til at udbede mig meget nærmere og meget mere detaljerede redegørelser for, hvordan man egentlig har tænkt sig dette her praktiseret. Det, der foreligger her, er der næsten ikke andet at sige til, end at viljen er god, og så må vi se, hvordan kræfterne ser ud.

Poul H. Møller (KrF):

På vor fraværende ordførers vegne skal jeg blot knytte nogle få kommentarer til det fremsatte forslag. Umiddelbart synes virkningerne af forslaget at være noget uoverskuelige. Selv om indenrigsministeren ikke brød sig om ordet nærdemokrati, så trænger det sig vel på — borgernes medleven i deres kommunes vel og ve. Men samtidig er det udtalt her, at de samme borgere jo for en periode af 4 år har givet mandat til deres repræsentant til at handle ud fra den sikre overbevisning, at de pågældende vil handle helt efter bedste overbevisning og til deres bys bedste.

Efter det her fremsatte forslag kunne jo et kommunalt udvalgs arbejde helt hæmmes ved talrige folkeafstemninger om, jeg ved ikke hvad, om hvor mange lygter der skal være på hovedgaden osv., sådanne små ting. Men naturligvis kan man også komme ud for, at et kommunaludvalg kommer helt i opposition til sine borgere, sine vælgere ved større projekters gennemførelse, ved det, man har været udsat for, en motorvej, der føres igennem naturskønt område, og væsentlige ting som bygning af et kostbart rådhus osv., og dér vil jeg da også finde, at det ville være en god ting, at kommunalrådet kunne spørge sine borgere ved en folkeafstemning. Som det er forelagt her, hvor der kun skal et lille mindretal til for at få en folkeafstemning gennemført, tror jeg som sagt, det ville virke hæmmende.

Det arbejdsudvalg, som er nedsat, mener jeg kan gennemarbejde også dette forslag, i hvert fald komme ind på det og dets virkninger, og derfor ønsker vi fra kristeligt folkeparti ikke nu at tage stilling til forslaget, men kan tilsige en velvillig behandling, såfremt det kommer til behandling i udvalget. Vi vil endnu en gang henvise til det nedsatte arbejdsudvalg, som sidder og arbejder med disse ting.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg vil allerførst sige, at kommunisterne er sympatisk indstillet over for alle forslag, der drejer sig om at give kommunens beboere større indflydelse på deres egen situation, end de har i dag. Det er meget generelt sagt, men herudfra må man tage stilling.

Efter at kommunalreformene af 1970 blev

[Kaj Hansen.]

gennemført med de store kommunesammenlægninger, har det vist sig, at der er opstået både store mangler og store behov. Manglerne og behovene går generelt sagt ud på, at i særdeleshed i de store kommuner finder borgerne, at de ikke har nogen indflydelse på, hvad der foregår i kommunalbestyrelserne, og ser heller ikke, at de kan skaffe sig en sådan uden hvert fjerde år, når der afholdes kommunevalg.

Når hr. Hagen Hagensen siger, at de bliver dog udskiftet eller er på valg hvert fjerde år, så er det rigtigt, men på valgdage må man tage meget generel stilling til de enkelte partier, og det viser sig gang på gang, at under en sådan 4-årig periode kan der gennemføres noget af et flertal i en kommunalbestyrelse, som der vitterlig, hvis det virkelig blev prøvet af, var et flertal imod i kommunen.

Vi kan godt se, at der vil være situationer, hvor det ville være korrekt og rigtigt at gennemføre en folkeafstemning. Men man må være klar over, at dette kan dreje sig om flere ting. Vi har ikke noget imod folketingsbeslutninger, men det havde været rart, om forslagsstillerne, om det så bare var i skitseform, havde ridset op, hvordan de selv kunne tænke sig et sådant forslag gennemført. Der kan være tale om en folkeafstemning, som vedrører et centralt anliggende for hele kommunen, hvorfor spørgsmålet skal forelægges alle kommunens beboere, men der kunne også udmærket være tale om at spørge beboerne i en bestemt del af en kommune om et bestemt spørgsmål, og det er jo en helt anden sag, det så drejer sig om.

Vi har for nylig haft en sag i min by, Odense, hvor det afgjort havde været rigtigt, hvis man havde spurgt kommunens beboere. Det var, da kommunalbestyrelsen besluttede at nedlægge gasværket med 30.000 husstande som gasforbrugere. Det er ganske klart, at i den sag er kommunalbestyrelsens flertal i mindretal i befolkningen.

Men vi bliver lidt forstemt, når vi nu læser, at det bl. a. skal dreje sig om, når der skal bygges en sportshal eller svømmehaller eller nye kommunale institutioner og serviceordninger, for vi kender jo fremskridtspartiets politik, og vi kunne levende forestille os sådan et lille mindretal af fremskridtsfolk i en kommunalbestyrelse, der vil

have ethvert udgiftkrævende forslag, der er til gavn for den brede befolkning, ud til en vejledende afstemning, og vi kunne også se, hvilken vældig demagogisk agitation der kunne spindes omkring det med hensyn til skatternes højde osv. Derfor falder vi ikke sådan umiddelbart på halen for dette forslag.

Men jeg vil gerne sige, at vi mener, der tiltrænges en revision af styrelsesloven for kommunerne, og vi synes, det er udmærket, at ministeren har nedsat et specialudvalg til at kigge på det. Specialister kan jo være mange slags; er der nu også specialister, hvad angår de almindelige borgere i samfundet, som det i allerhøjeste grad drejer sig om at få ind i billedet, når man skal gennemføre en revision af styrelsesloven?

Det kommunistiske parti har selv en række ting, det gerne vil fremføre, men jeg vil opfordre ministeren til, at der meget hurtigt fra dette udvalg kan komme et eller andet, i hvert fald som diskussionsgrundlag, så vi får taget hele styrelsesloven op til revision, således at ændringer kan blive gennemført i god tid inden næste kommunevalg.

Sigsgaard (VS):

Fra radikal side og fra DKPs side er der efterlyst detaljer, eller man har beklaget, at der ikke var flere detaljer i forslaget. Det kan jeg egentlig ikke forstå at man gør. Hvis dette forslag nogen sinde skal give resultater i form af, at der fremsættes et lovforslag, så er det klart, at det ikke bliver fremskridtspartiets tanker, der alene bliver afgørende for den nærmere udformning af reglerne — det håber jeg da heller ikke at det bliver — og så kan vi andre da komme med vores meninger om, hvordan detaljerne skal udformes. Jeg synes i og for sig, det er udmærket, at man giver sådan et forholdsvis skitse-mæssigt oplæg til en debat. Det er fuldt tilstrækkeligt til, at der af regeringen kan tages initiativ til fremsættelse af lovforslag, hvis regeringen altså ønsker det.

Hr. Hagen Hagensen sagde, at det, der karakteriserede debatten her, var vel, at vi alle ønsker at styrke det kommunale selvstyre. Det hører man jo gang på gang under den slags debatter. Jeg vil ikke udtrykke det sådan. Jeg synes, der er skel i denne som i mange andre sager. Jeg vil snarere udtrykke

[Sigsgaard.]

det på den måde, at en del partier nok snarere ønsker at styrke kommunalpolitikernes selvstyre — det præger i høj grad socialdemokratiets ordførers indlæg, det præger i meget høj grad venstres ordførers indlæg — og der er meget stor forskel på at styrke i hvert fald det, jeg forstår ved det kommunale selvstyre, og så at styrke kommunalpolitikernes enerådighed, som der jo også ind imellem kan være tale om.

Som sagt er forslaget en opfordring til regeringen om at fremsætte lovforslag om vejledende folkeafstemninger i kommunerne, og en sådan opfordring til regeringen har VS ikke noget imod. Hvordan vi så vil stille os, hvis der kommer et lovforslag fra regeringens side til ordningens udformning, det er en helt anden sag. Jeg skal give nogle antydninger om det.

Vi er varme tilhængere af, at mindretallet i kommunalbestyrelser og i befolkningen får deres forslag og tanker behandlet på en ordentlig måde, og det synes vi ikke rigtig sker i dag i mange tilfælde. Vi er lige så varme tilhængere af, at folk får direkte indflydelse på så mange lokale forhold som muligt. Med henblik på det er folkeafstemninger ikke det mest centrale middel. Det kan være ét af flere midler. Et vigtigt middel er, at folk får ordentlig besked om det, der sker kommunalt, og her kniber det overmåde stærkt, ikke mindst i de større kommuner.

Jeg er ikke som hr. Kaj Hansen så bange for at skulle ud i en offentlig debat om en svømmehal f. eks., hvis der er mulighed for at komme ud med også mindretallets synspunkter, et lille partis synspunkter, men jeg har masser af gange løbet panden imod en mur. I den kommune, jeg kommer fra, har det været plat umuligt at nå ud med mindretallets synspunkter, det har flertallet gjort alt muligt for at forhindre; men i en åben kamp, kan vi sige, på lige betingelser vil jeg gerne være med til at tage diskussionen og afstemningen om svømmehallen også.

Det er vigtigt, at folk kan få støtte til at sætte kommunalpolitiske aktiviteter i gang, hvad enten det er mødevirksomhed, udarbejdelse af alternative lokalplaner eller andet. Det er et område, hvor det også kniber stærkt. Som et led i en række af demokrati-

seringsforanstaltninger ville folkeafstemninger være udmærkede. Om de så kun skal være vejledende, det er en lidt anden sag.

Der er forbedringer på vej på dette område gennem lov om kommuneplanlægning, men virkelig radikale forbedringer vil særlig venstre og socialdemokratiet sætte sig imod, det skal man være forberedt på; de sidder på magten i de fleste kommuner og har i årevis forsøgt at undgå at dele deres magt og viden med befolkningen.

Nu siger ministeren, at der er nedsat en arbejdsgruppe, og det er da udmærket. Jeg vil ligesom hr. Kaj Hansen gerne vide, hvem der sidder i den. Jeg håber ikke, at der er for mange veletablerede kommunalpolitikere i den. Jeg vil godt sige, at nogle af os, der gennem årene har fremsat forslag på forslag på forslag om demokratisering i kommunerne — jeg har hørt til en gruppe, der har fremsat mange forslag om det — vi er i hvert fald ikke hidtil blevet spurgt af arbejdsgruppen; vi er ikke blevet bedt om at deltage i arbejdsgruppen, og vi er heller ikke blevet spurgt, men vi har virkelig erfaringer for, hvordan der kunne demokratiseres i kommunerne. Det er folk, der tilhører en række forskellige partier, det er ikke specielt VS, jeg her vil fremhæve. Der er nogle, der har arbejdet med det gennem mange år. Skal de spørges, eller skal de ikke spørges, hr. minister?

Ordføreren for forslagsstillerne (*Kjærulff-Schmidt*) (FP):

I de sidste år er der jo blevet talt mere og mere om nærdemokrati. Samtidig med at man har fjernet sig mere og mere fra nærdemokratiet, har man talt mere og mere om det. Det skyldes selvfølgelig mange forhold. Det skyldes bl. a. en kommunalreform. Der kan påpeges mange detaljer, der har haft den virkning, men når man engang skal skrive 1960ernes og 1970ernes historie og prøve at forklare, hvorfor nærdemokratiet var noget, der blev sagt mere og mere om, men som eksisterede mindre og mindre i praksis, så er forklaringen naturligvis den, at det, der er karakteristisk for disse to årtier, er den helt fantastiske bureaukratisering af samfundet, hvor man opbygger kæmpemæssige bureaukratiske institutioner, sådan at vi i dag næsten er henne ved, at omkring 40 pct. af landets arbejdsaktive

[Kjørulff Schmidt.]

befolkning arbejder i den offentlige sektor. Der er mindre og mindre kontakt mellem de enkelte borgere og de mennesker, der træffer de afgørelser, der kommer til at gribe ind i den enkelte families hverdag.

Når man så skal prøve at udbedre dette, så kan man selvfølgelig gribe det an på mange forskellige måder. Der har været fremhævet information over for borgerne, information gennem pressen. Der er nogle kommuner, der har forsøgt sig med Observervaundersøgelser. Man kan holde borgermøder, man kan gennemføre frivillige afstemninger, folkeafstemninger. Disse ting kan hver for sig være udmærkede i nogle situationer og ringere i andre situationer.

Det, som er formålet med dette lovforslag, er, at man skulle sikre en fast lovhjemmel for, at når et mindretal af en vis størrelse, enten et mindretal blandt vælgerne eller et mindretal i en kommunalbestyrelse, forlanger et bestemt spørgsmål underkastet folkeafstemning, så er der sikkerhed for, at en sådan afstemning kan gennemføres.

Når jeg skal beskæftige mig med ordførtalerne, så vil jeg selvfølgelig meget gerne takke for den positive indstilling, ordførerne har haft til det principielle sigte i forslaget. Dog må jeg sige, at jeg har sjældent hørt så mange varme tilhængere af et forslag, som havde så mange gode undskyldninger for ikke at ville støtte forslaget, men den generelle indstilling, som lå bag ordførtalerne, ligger jo på linje med fremskridtspartiets forslag. Jeg tror derfor, vi måske nok kan få et positivt resultat ud af udvalgsarbejdet.

Hr. Ove Hansen fremhævede det pinlige i, at man måske kan komme ud for, at et flertal af borgere går imod en beslutning, der er truffet af en kommunalbestyrelse. Hertil må man jo sige, at det er bare demokratiets vilkår. Det er risikoen, at nok så stort et flertal kan træffe en beslutning, og så viser det sig, at de har ikke medhold hos kommunens borgere. I den kommune, som hr. Ove Hansen selv har så stærk tilknytning til, nemlig Ballerup kommune, har man f. eks. netop for ganske nylig indviet et stort nyt rådhus, der koster beboerne omkring 45 mill. kr. All right, der var måske lidt pladsmangel og lidt trangt rundt omkring i de gamle rådhusbygninger, men den beslutning, der blev

truffet om at gennemføre dette byggeri, ville måske være blevet forkastet af kommunens borgere. Det kan man altså risikere, hvis man ønsker demokrati.

Til flere ordførere vil jeg sige, at når forslaget er fremsat som et beslutningsforslag og ikke som et detaljeret lovforslag, så er det netop, fordi disse ting kan gribes an på særdeles mange måder. Det kan gribes an i form af en selvstændig lov, det kan gribes an ved ændringer i styrelsesloven, det kan måske også gøres på andre måder, og det er ting, som vi gerne vil have nøje belyst og gennemarbejdet under udvalgsarbejdet.

Fru Kristine Heltberg ville gå det skridt videre, at man måske burde lade sådanne folkeafstemninger være bindende for kommunalbestyrelserne, og det er måske rigtigt, at man burde overveje, om det ville være bedre; men vi har ønsket med dette forslag at fremkalde debat om noget, som var realistisk gennemførligt, og det tror jeg ikke fru Kristine Heltbergs tanker er i øjeblikket, men vi er meget villige til at drøfte dette under udvalgsarbejdet.

Jeg vil til slut gerne tilslutte mig hr. Kaj Hansens anmodning til ministeren om, at vi får noget at vide om det arbejdsudvalgs foreløbige resultater, som ministeren omtalte. Det kunne være rart, hvis folketingets kommunaludvalg fik lejlighed til at se de overvejelser, man foreløbig har gjort sig.

Derimod synes jeg, det er helt forkert at sige, at folketinget ikke kan bevæge sig ind i en lovgivning om disse spørgsmål, for vi har jo et ministerielt arbejdsudvalg, der sidder og kigger på tingene i øjeblikket. Selvfølgelig kan folketinget da lovgive på dette område, hvis man ønsker det, og så kan folketinget få de informationer frem, som folketinget ønsker fra udvalget; det skulle jo nødig være sådan, at det var de ministerielle arbejdsudvalg, der bestemte, hvornår folketinget skulle lovgive, og hvornår folketinget skulle lade være med at lovgive.

Jeg har lige fået et halvt minut mere og vil derfor blot sige, at demokrati er jo en vanskelig ting. Der er nogen, der synes, det er svært at håndtere. Der er nogen, der synes, demokrati kan have den ubehagelige egenskab, at det kunne tænkes, at et befolkningsflertal mener noget andet end magtthaverne. Her i folketinget har vi jo i dag tidligere på dagen oplevet et nok så ubehageligt

[Kjærulff-Schmidt.]

eksempel herpå, hvor et flertal af folketingets medlemmer på en meget og helt usædvanlig magthaverisk måde har standset behandlingen af nogle forslag. Det er en anden historie, men det er også en historie om demokrati, og hvordan det kan praktiseres.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg skal i modsætning til hr. Kjærulff-Schmidt holde mig til sagen. Det er det, det drejer sig om også i et demokrati, og derfor skal jeg lade være med at kommentere en række af de bemærkninger, hr. Kjærulff-Schmidt også kom med om kommuner; det er sådan en tilbøjelighed, man har, det er, som om man, hvis man ikke kan komme ind og få bestemmelsen selv, skal prøve at få den på anden led og på andet vilkår.

Må jeg bare sige til fru Jytte Røge, at det var en rørende historie at høre om de gode, gamle dage, hvor borgmesteren — tænkt engang — gik på gaden og talte med folk. Ja men, fru Jytte Røge, jeg har da været borgmester, jeg har også talt med folk på gaden og gjort det mange gange. Jeg har også gjort det som minister, det er ikke noget usædvanligt, og selv om der er store enheder, er det sådan, at mange af de mennesker slet ikke er ude af kontakt, måske mere i kontakt med befolkningen, end medlemmer af dette ting er. Så jeg tror ikke, man bare skal sige, at dengang var det rosenrødt, dengang var der fornuft, men nu er der ikke fornuft, og nu er der afstand, og der er overhovedet ikke noget som helst, der er godt.

Jeg skal ikke benægte, at der er problemer omkring kommunikation og forbindelse borger og kommunalbestyrelse imellem, men jeg sagde netop i mit indlæg og i mine bemærkninger om forslaget til folketingsbeslutning, at der er en række problemer, og at jeg er enig i hensigten og intentionen med det forslag, der foreligger, jeg er bare ikke enig i den måde, det skal gøres på. Jeg sagde, der er en række problemer, ikke bare dette, men mange andre problemer, vi skal se på, for at bringe befolkning og kommunalbestyrelse nærmere hinanden.

Man fremhæver det med Farum, man har nogle kærkomne eksempler; jeg ved ikke, om man har nogle eksempler på sportshal-

ler, der er gået til folkeafstemning og blevet stemt ned eller noget i den retning, det er gerne forretningscentre, gadegennembrud og den slags ting. Man når jo mange gange til, at man endda kan opdigne til en folkeafstemning om, at man reserverer sig muligheden for at gøre noget, uden at man træffer beslutning om at gøre det, og så er vi også lidt langt ude. Lad mig endelig sige, at det er jo også sådan mange gange, at det, der hedder afstemninger, kan være følelseladede afstemninger. Man vil gerne have plads til handicappede, man vil bare ikke have det i det kvarter, man bor i. Man vil gerne have plads f. eks. for byggelegepladser, bare ikke i det kvarter, vi bor i. Man vil gerne have plads til nogle ting; der er fælles for os alle sammen, bare ikke, hvor vi bor. Det er bare sådan et lille eksempel på, at den overordnede beslutning i høj grad må ligge hos en kommunalbestyrelse, som må træffe mange af de ubehagelige afgørelser, som ikke altid lige netop er dem, der huer folk i det område, hvor de bor.

Jeg var lidt overrasket over fru Aase Olesens umiddelbare tilslutning, men det bliver jo ikke min sag, men derimod de radikales.

Må jeg sige til hr. Jens Møller fra kristeligt folkeparti, at det var dog en tilsnigelse at sige, at jeg ikke brød mig om nærdemokrati. Man kan sige meget heroppe fra talerstolen, man kan bare ikke forvanske det, der bliver sagt, på den måde, som hr. Jens Møller gjorde. Jeg sagde, at man brugte nærdemokrati slagordsagtigt, og det er noget helt andet, end at jeg skulle have sagt, at jeg ikke ville have noget at gøre med nærdemokrati; og jeg har jo nedsat dette udvalg netop for at prøve at løse en række af disse problemer.

Når hr. Kaj Hansen spørger om, hvornår arbejdet skal være færdigt i udvalget, må jeg sige, at jeg stiler efter, at dette udvalg skulle gøre sit arbejde færdigt inden for et års tid. Vi skulle gerne være færdige i så god tid, at vi kan få en debat og få en lovgivning, som i givet fald kan få virkning for kommunalvalget 1. april 1978.

Når hr. Kjærulff-Schmidt og andre spørger, hvem der sidder i udvalget, kan jeg sige, at det er såmænd ikke særlig lang tid siden, at beslutningen blev taget om at nedsætte det udvalg; det var nemlig på baggrund af vores forslag til folketingsbeslut-

[Indenrigsministeren.]

ning af marts 1974, hvor vi foreslog en kommission, men nu laver det om til et udvalg for at få arbejdet gjort hurtigt. Det er besluttet nedsat for 14 dage siden, så jeg kan jo ikke rigtig komme med nogen resultater fra udvalget endnu, og da udvalgets personkreds ikke er endeligt fastlagt, kan jeg heller ikke tillade mig at oplyse på nuværende tidspunkt, hvem der sidder i udvalget. Det skal jeg meget gerne give oplysning om senere.

I øvrigt vil jeg gerne sige, at en række af de spørgsmål, som er nævnt, naturligvis må indgå i et sådant udvalgsarbejde.

Til hr. Kjærulff-Schmidt vil jeg gerne sige, at jeg har ikke fra denne talerstol sagt, at folketinget ikke kan lovgive, fordi der sidder et ministerielt udvalg. Jeg oplyste, at der sad dette udvalg, og at man gerne ville tage alle disse problemer op.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kjærulff-Schmidt) (FP):

Jeg takker for ministerens svar. Nu ligger det i hvert tilfælde fast, at den omstændighed, at der er nedsat en arbejdsgruppe, der arbejder med tilsvarende problemer, vel vanskeligt kan bruges som argument for, at man ikke skulle kunne fremme behandlingen af dette beslutningsforslag, der jo, som det fremgår, er fremsat her i folketinget, lang tid inden den pågældende arbejdsgruppe blev nedsat.

I øvrigt vil jeg blot gerne endnu en gang takke for den principielt positive tilslutning, der er givet til forslaget. Jeg føler mig helt overbevist om, at når vi har afsluttet en saglig udvalgsbehandling af dette forslag, skulle og bør det kunne resultere i, at folketinget gennemfører en lovgivning, så vi kan få lokale folkeafstemninger. Der er et stærkt behov for det rundt omkring i kommunerne, og det vil føles som et virkeligt fremskridt for demokratiet, i det øjeblik en lovgivning kan gennemføres på dette felt.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Nu ved jeg godt, at hr. Kjærulff-Schmidt er advokat, og han konstruerer altså et modsætningsforhold til sig selv. Der er forskel på at sige, at dette forslag vil gå naturligt ind i undersøgelserne i udvalgsarbejdet, og så at konstruere, at man dermed har

sagt, at der ikke kan lovgives, fordi der er et udvalgsarbejde i gang; det er der vist ingen, der har sagt noget som helst om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning angående ophævelse af sambeskatningen [af Bernhard Baunsgaard m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. XLII. Fremsat 2/4 75).

Forslaget sattes til forhandling.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Det er jo ikke længe siden, vi havde lejlighed til her i folketinget at drøfte problemerne omkring ægtefællers beskatning, og ved den lejlighed var vi også inde på spørgsmålet om en fuldstændig ophævelse af sambeskatningen. Forhandlingerne drejede sig om regeringens forslag om yderligere særskilt beskatning af gifte kvinder, og det blev fra flere sider fremhævet, at der kun var tale om små skridt. Det er måske ikke så mærkeligt, fordi der jo i forvejen er gennemført særskilt beskatning for vel omkring 90 pct. af de samlede hustruindtægter her i landet. Så er det jo ikke muligt at gå så forfærdelig meget videre, når vi anskuer det ud fra indtægtsbeløbene.

Opindeligt var man af den opfattelse, at det kunne være rimeligt at indføre særskilt hustrubeskatning af arbejdsindtægter og indtægter, der trådte i stedet herfor. Dette mål er jo for længst nået, og det, der nu ønskes, er en særskilt beskatning af formuen og dens afkast.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed komme nærmere ind på de administrative problemer,